МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Одеського
державного аграрного
університету, голова
приймальної комісії
професор Михайло БРОШКОВ
«05» травня 2026

П Р О Г Р А М А

до вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня **«МАГІСТР»** за ОПП **«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»,** галузь знань Н «СІЛЬСЬКЕ, ЛІСОВЕ, РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА», **спеціальності Н2 «Тваринництво»** (на базі ступеня вищої освіти бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за спорідненими/неспорідненими спеціальностями)

ОДЕСА 2026

Програма фахових вступних випробувань для здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на базі ступеня вищої освіти бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста при вступі на освітньо-професійну програму «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності Н2 «Тваринництво» галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина», розроблена:

_____Директор навчально-наукового інституту біотехнологій та аквакультури, доцент, к. с.-г. наук, **Олена БЕЗАЛТИЧНА**

_____Завідувач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва, к. с.-г. наук, доцент **Тетяна ПУШКАР**

_____В. о. завідувача кафедри генетики, розведення та годівлі сільськогосподарських тварин, к. с.-г. наук, доцент **Ігор НІКОЛЕНКО**

Гарант ОПП, доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва, к. с.-г. наук, _____**Валентина ЯСЬКО**

Схвалено вченою радою навчально-наукового інституту біотехнологій та аквакультури від «17» 03 2026 року, протокол № 9

ЗМІСТ

ВСТУП 4

1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ 5

1.1. Генетики з біометрією 5
1.2. Розведення тварин 5
1.3. Годівля тварин і технологія кормів 5
1.4. Гігієна тварин 6
1.5. Технологія відтворення тварин 6
1.6. Технологія виробництва молока та яловичини 7
1.7. Технологія виробництва продукції свинарства 7
1.8. Технологія виробництва продукції вівчарства 7
1.9. Конярство 7
1.10. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва 8
1.11. Технологія виробництва продукції птахівництва 8
1.12. Технологія продуктів забою тварин 8
1.13. Технологія переробки продукції тваринництва 8
1.14. Стандартизація продуктів тваринництва 9

2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 11

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

ВСТУП

До участі в конкурсі на навчання здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти «Магістр» при вступі на освітньо-професійну програму «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності Н2 «Тваринництво» допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий перший (бакалаврський) рівень або освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст».

Мета вступного випробування – перевірка відповідності знань, умінь та навичок абітурієнтів програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання освітнього ступеня «Магістр».

Вступник повинен володіти сукупністю видів діяльності, які передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра за професійним напрямом Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» спеціальності Н2 «Тваринництво».

Вступник повинен:

- **виявити** базові знання з теорії та практики освітніх компонент, що виносяться на вступне випробування: **технологія виробництва молока та яловичини**; **технологія виробництва і переробки продукції свинарства**; **технологія виробництва і переробки продукції вівчарства**; конярства; **технологія виробництва і переробки продукції кролівництва і звірівництва**; **технологія виробництва і переробки продукції птахівництва**;

- **знати** законодавство у сфері управління технологічними процесами тваринництва та переробки, способи і методи ведення господарств та переробних підприємств, принципи технологічних процесів виробництва продукції тваринництва, вміти здійснювати вибір відповідних розрахункових методик, застосовуючи при цьому методичний апарат та інструментарій зазначених освітніх компонент;

- **продемонструвати** навички творчого, критичного погляду на поставлені практичні завдання та розробки обґрунтованих пропозицій щодо їх розв'язання.

1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ

1.1. Генетики з біометрією

Біологічні процеси спадковості і мінливості для розв'язання практичних питань у галузі тваринництва. Цитологічними та молекулярними основи спадковості. Закономірності успадкування ознак та імуногенетичні процеси у сільськогосподарських тварин. Генетичні основи селекції тварин і генетика популяційні. Основні методи генетичних досліджень. Основи біометричного аналізу.

1.2. Розведення тварин

Засоби ідентифікації тварин та ведення зоотехнічного і племінного обліку. Закономірності індивідуального розвитку тварин. Методи оцінки тварин за екстер'єром, інтер'єром і конституцією. Принципи і методи відбору та підбору тварин. Генетичні параметри відбору, методи розведення тварин і організації та планування селекційної роботи. Методи визначення комплексного класу племінної цінності тварин. Методи оцінки тварин за генотипом. Особливості ведення родоводів на тварин різних видів та визначення ефективності відбору тварин. Закономірності успадкування господарсько-корисних ознак. Принципи побудови схем, заводських ліній стад. Схеми схрещування і гібридизації в тваринництві.

1.3. Годівля тварин і технологія кормів

Особливості травлення та обміну речовин у різних видів та вікових груп тварин. Роль поживних, мінеральних і біологічно активних речовин в організмі, їх впливу на фізіологічний стан і продуктивність тварин. Класифікація та властивості кормів. Контроль за рівнем і повноцінністю годівлі сільськогосподарських тварин. Технологія заготівлі та зберігання кормів. Потреба у кормах, їх баланс.

1.4. Гігієна тварин

Повітряне середовище тваринницьких приміщень, його стан і гігієнічна оцінка. Гігієнічне значення фізичних і біологічних властивостей ґрунту. Профілактика біогеохімічних ензоотій. Фізичні, хімічні, біологічні властивості та гігієнічні вимоги до води. Водопостачання на фермах і пасовищах. Гігієнічні вимоги до кормів і годівлі тварин. Гігієнічний контроль за проектуванням та експлуатацією тваринницьких приміщень. Гігієна великої рогатої худоби та системи її утримання. Гігієна свиней. Гігієна системи утримання овець. Гігієнічні особливості догляду, напування та утримання коней. Гігієна системи утримання птиці та їх оцінка.

1.5. Технологія відтворення тварин

Анатомо-топографічні особливості будови статевої системи самок і самців сільськогосподарських тварин. Основи нейрогуморальної регуляції процесів відтворення тварин. Теоретичні та практичні аспекти отримання гамет та їх кріоконсервування. Технологія отримання сперми від бугаїв, баранів, кнурів, вплив окремих факторів зовнішнього середовища на життєздатність сперміїв, методи приготування розріджувачів для розбавлення сперми. Методи короткотермінового та тривалого зберігання сперми. Методи осіменіння самок різних видів; діагностика вагітності самок.

1.6. Технологія виробництва молока та яловичини

Походження худоби. Біологічні та господарські особливості великої рогатої худоби. Особливості екстер'єру, інтер'єру та конституції худоби. Класифікація порід великої рогатої худоби. Біологічне, технологічне і економічне оцінювання порід, що розводять в Україні. Статева і господарська зрілість великої рогатої худоби. Міжотельний цикл і його періоди. Поняття про неплідність і яловість. Структуру стада. Фактори, що впливають на темпи ремонту стада, їх економічне та зоотехнічне оцінювання. Біологічні основи формування молочної продуктивності в онтогенезі. Фактори, що впливають на показники м'ясної продуктивності. Головні і другорядні ознаки селекції корів і бугаїв молочного, комбінованого і м'ясного напрямів продуктивності. Наукові основи вирощування ремонтного молодняку. Умови одержання здорових здатних до інтенсивного росту і розвитку телят. Особливості молочного вирощування телят. Після молочне вирощування телиць. Системи і способи утримання великої рогатої худоби. Організація годівлі великої рогатої худоби. Способи, частота і техніка доїння. Порядок і правила машинного доїння корів. Поняття про вирощування і відгодівлю худоби. Вимоги до молодняку, призначеного для вирощування і відгодівлі у звичайних і спеціалізованих господарствах. Продуктивні, технологічні та економічні особливості спеціалізованої м'ясної худоби. Обґрунтування і організація сезонних отелень. Годівля і утримання м'ясних корів різного фізіологічного стану. Організація вирощування відгодівлі і нагулу великої рогатої худоби. Первинна переробка худоби на м'ясо. Організація технологічних процесів виробництва молока і яловичини за умов радіоактивного забруднення.

1.7. Технологія виробництва продукції свинарства

Народногосподарське значення, стан і перспективи розвитку свинарства. Розвиток свинарства в Україні. Біологічні особливості свиней. Господарсько-корисні ознаки свиней. Конституція та екстер'єр свиней. Породи свиней. Відтворення поголів'я свиней. Опорос та технологія вирощування поросят сисунів. Технологія вирощування відлучених поросят і ремонтного молодняку. Технологія відгодівлі. Методи розведення свиней. Селекційна робота в племінних і товарних господарствах. Годівля та утримання свиней різних статевовікових груп. Технологічне проектування процесу виробництва свинини.

1.8. Технологія виробництва продукції вівчарства

Біологічні особливості овець. Тонкорунні, напівтонкорунні, грубо вовнові і напівгрубововнові породи овець. Якісні властивості вовни, використання їх у системі оцінювання та переробки сировини. Кількісні показники вовнової продуктивності. Смушкова та овчинна продуктивність овець. Молочна та м'ясна продуктивність. Бонітування овець та методи племінної роботи в вівчарських господарствах. Відтворення стада овець. Вирощування ягнят від народження до відлучення. Вирощування молодняку після відлучення від маток. Годівля, утримання та догляд овець. Сучасні системи ведення вівчарства.

1.9. Конярство

Стан і перспективи розвитку конярства в Україні. Походження і біологічні особливості коней. Робоча продуктивність коней. Кінний спорт. Племінна робота в конярстві. Методи розведення коней. Особливості утримання та годівлі коней різних статевовікових груп. Догляд за кіньми.

1.10. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва

Походження кролів і звірів та їх біологічні властивості. Продукція кролівництва та звірівництва. Породи кролів. Облік та бонітування кролів. Розведення кролів і звірів: статева зрілість та вік першого парування, строки планування окролів, проведення парувань та окролів, догляд за сук рільними самками та кроленятами-сисунами, відлучення та реалізація молодняку. Особливості годівлі кролів та звірів. Способи і системи утримання кролів та звірів.

1.11. Технологія виробництва продукції птахівництва

Сучасний стан і перспективи розвитку птахівництва. Продуктивність сільськогосподарської птиці. Породи і кроси птиць. Селекційна - племінна робота в птахівництві. Інкубація яєць сільськогосподарської птиці. Технологія виробництва харчових яєць. Технологія виробництва м'яса птиці. Народногосподарське значення, стан і перспективи.

1.12. Технологія продуктів забою тварин

Типи м'ясопереробних підприємств. Транспортування забійних тварин. Технологічний процес забою сільськогосподарських тварин та первинної переробки продуктів забою. Забій сільськогосподарських тварин та первинна переробка їх в господарствах різного типу. Основи технології та гігієна консервації м'яса для зберігання. Морфологія, хімічний склад та товарознавство м'яса. Виробництво продуктів забою. Класифікація субпродуктів і технологічні схеми їх переробки. Технологія обробки кишкової сировини. Класифікація шкіряної та хутрової сировини. Оцінка якості шкур. Виробництво технічних жирів. Переробка ендокринно-ферментної сировини.

1.13. Технологія переробки продукції тваринництва

Технологія виробництва молока і молочної продукції. Технологія переробки продуктів забою і птиці. Технологія виробництва ковбасних і натуральних м'ясних виробів, м'ясних напівфабрикатів. Технологія консервного виробництва. Виробництво харчових тваринних жирів і кормового борошна. Характеристика та переробка яєць домашньої птиці. Технологія переробки риби. Технологія переробки продукції бджільництва.

1.14. Стандартизація продуктів тваринництва

Система органів та служб стандартизації в Україні. Категорії та види стандартів, порядок їх розробки і впровадження: керування якістю праці і продукції сільського господарства. Основні положення Закону України «Про стандартизацію». Визначення забійних кондицій худоби, свиней та сільськогосподарської птиці. Вимоги державного стандарту на яловичину, баранину, свинину та м'ясо птиці. Сортові розруби туш сільськогосподарських тварин.

2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основний

1. Технологія виробництва молока і яловичини/ [В.І. Костенко, Й.З. Сірацький, Ю.Д. Рубан та ін.]: за заг. ред. В.І. Костенко. Київ.: Аграрна освіта, 2010. 530 с.

2. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини/ [В.І. Костенко, Й.З. Сірацький, М.І. Шевченко та ін.]. Київ: Урожай, 1995. 472 с.

3. Практикум із свинарства і технології виробництва свинини / В. І. Герасимов, Ю. В. Засуха, В. М. Нагаєвич. Харків: Еспада, 2003. 224 с.

4. Технологія виробництва продукції свинарства/ В. І. Герасимов, Д. І.

5. Барановський, А. М. Хохлов, В. П. Рибалко. Харків: Еспада, 2010. 448 с.

6. Штомпель М.В. Технологія виробництва продукції вівчарства/ Штомпель М.В., Вовченко Б.О.: Навч. Видання. Київ: Вища освіта, 2005. 343 с.: іл.

7. Сухарльов В.О., Дерев'янко О.П. Вівчарство/ Сухарльов В.О., Дерев'янко О.П.. Харків, 2003 256 с.

8. Гопка Б.М. Нетрадиційне конярство / Б.М. Гопка, В.Д. Судай, В.Є. Скоцик. Київ: Вища освіта, 2008. 191 с.

9. Бала В.І. Технологія виробництва продукції кролівництва і звірівництва / В.І. Бала, Т.А. Донченко, І.Ф. Безпалий, А.А. Карченков. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2009. 272 с.

10. Китаєва А.П. Технологія виробництва продукції кліткового хутрового звірівництва/ А.П. Китаєва, Л.П. Міхельсон, А.А. Коцюбенко. Одеса: Друкарський дім, 2011. 336 с.

11. Птахівництво і технологія виробництва яєць та м'яса птиці: підруч. для студ. зооінженерних ф-тів вузів / В. І. Бесулін, В. І. Гужва, С. М. Куцак [та ін.] ; ред. В. І. Бесулін; Білоцерківський держ. аграр. ун-т. Біла Церква, 2003. 448 с.

12. Технологія виробництва продукції птахівництва: підруч. / В. П. Бородай, М. І. Сахацький, А. І. Вертійчук [та ін.]. Вінниця: Нова Книга, 2006. 360 с.

Додатковий

1. Рубан Ю.Д. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини/ Ю.Д. Рубан. Харків: Еспада, 2002. 576 с.

2. Костенко В.І. Практикум із скотарства і технології виробництва молока та яловичини/ В.І. Костенко. Київ: Урожай, 1996. 256 с.

3. Березовський М. Д. Селекційно-технологічна система виробництва свинини на Україні/ М. Д. Березовський. Київ, 1991. 172 с.

4. Бірта Г. О. Товарознавча характеристика продукції свинарства/ Г. О. Бірта. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.

5. Вирощування ремонтного молодняку/ [І. І. Ібатулін, А. І. Сиров, Л. М. Цицюрський та ін.]. Київ: Врожай, 1993. 248 с.

6. Волощук В. М. Біологія свиней: навч. посібн./ В. М. Волощук, В. О. Іванов. Київ, 2009. 304 с.

7. Кущенко А.Т. Тонкорунні породи овець/ А.Т. Кущенко, А.С. Дьяченко, А.С. Шелест, А.А. Волклв. Київ, 1992. 180 с.

8. Закон України «Про племінну справу у тваринництві». Київ, 2001. 20 с.

9. Інструкція з бонітування племінних коней. Інструкція з ведення племінного обліку в конярстві. Положення про централізований племінний облік в конярстві. Форми племінного обліку в конярстві. Київ: Арістей, 2007. 106 с.

10. Нормативно-правові акти з ідентифікації та реєстрації тварин. Київ, 2005. 192 с.

11. Племінні ресурси України / За ред.. М.В. Зубця і В.П. Бурката. Київ: Аграрна наука, 1998. С. 103-144.

12. Подвалюк Д.В. Відтворення коней: Методичні рекомендації. Біла Церква, 2007. 22 с.

13. Китаєва А.П. Загальне звірівництво / А.П. Китаєва. 2001. 216 с.

14. Коцюбенко Г.А. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва/ Г.А. Коцюбенко, В.І. Рясенко, С.Н. Галімов. Миколаїв: МДАУ, 2011. 433с.

15. Сахацький, М. І. Породи та кроси курей, які використовують для виробництва м'яса бройлерів / М. І. Сахацький // Сучасне птахівництво. 2007. № 5/6. С. 5–9.

16. Сучасна енциклопедія птахівництва: 950 порад фахівців / уклад.В. В. Рафеєнко. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2004. 352 с.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Перелік тестових питань для вступного фахового випробування для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» при вступі на освітньо-професійну програму «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності Н2 «Тваринництво» галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина», складений згідно «Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра» спеціальності 204 «Технологія виробництва продукції тваринництва»

На фаховий вступне тестове випробування виноситься перелік освітніх компонент, що формують систему компетенцій *бакалавра* спеціальності 204 «Технологія виробництва продукції тваринництва» галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство", а саме двадцять нормативних освітніх компонент циклу професійної та практичної підготовки.

Під час випробування вступнику пропонується виконати тестові завдання, які включають питання теоретичного характеру, що відповідають базовій частині програми. Для вступних випробувань розроблено 3 варіанти тестових завдань по 50 тестових питань в кожному. Для кожного варіанту розроблені ключі правильних відповідей.

Кожен екзаменаційний тест зброшуровується, в ньому вказується: № варіанту, тестові питання, варіанти відповідей і графа для відповідей абітурієнтом. Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі. Тривалість фахового вступного випробування 1,5 години (1,8 хвилини на одне тестове питання).

Фахове вступне випробування оцінюється за 200 - бальною шкалою. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1. **Критерій оцінювання фахового іспиту**

Кількість вірних відповідей для 50 питань	Оцінювання по шкалі 100-200 балів	Кількість вірних відповідей для 50 питань	Оцінювання по шкалі 100-200 балів
0	100	26	152
1	102	27	154
2	104	28	156
3	106	29	158
4	108	30	160
5	110	31	162
6	112	32	164
7	114	33	166
8	116	34	168
9	118	35	170
10	120	36	172
11	122	37	174
12	124	38	176
13	126	39	178
14	128	40	180
15	130	41	182
16	132	42	184
17	134	43	186
18	136	44	188
19	138	45	190
20	140	46	192
21	142	47	194
22	144	48	196
23	146	49	198
24	148	50	200
25	150		

При тестовому контролі застосовується така система оцінювання:

- якщо тестове питання містить одну правильну відповідь, то вона оцінюється у 4 бали;

- якщо тестове питання містить дві правильну відповідь, то кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали;
- якщо тестове питання містить три правильних відповіді, то кожна правильна відповідь оцінюється у 1,33 бали;
- якщо тестове питання містить чотири правильних відповіді, то кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал;
- невірна відповідь оцінюється у 0 балів;

За повну та правильну відповідь на всі запитання абітурієнт може набрати максимально 200 балів. При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 100 балів.

Голова фахової комісії
зі спеціальності Н2 «Тваринництво» Валентина ЯСЬКО